06/08/2019

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος Χριστού

/ Ορθόδοξες Προβολές

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος Χριστού τιμάται από την εκκλησία μας κάθε χρόνο στις 6 Αυγούστου

Θαβὼρ ὑπὲρ πᾶν γῆς ἐδοξάσθη μέρος,
Ἰδὸν Θεοῦ λάμψασαν ἐν δόξῃ φύσιν
Μορφὴν ἀνδρουμένην κατὰ ἔκτην Χριστὸς ἀμεῖψε.

Κατά τη διήγηση των Ευαγγελιστών, ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός πήρε από τους μαθητές τον Πέτρο (βλέπε 29 Ιουνίου), τον Ιωάννη (βλέπε 26 Σεπτεμβρίου) και τον Ιάκωβο (βλέπε 30 Απριλίου) και ανέβηκε στό όρος Θαβώρ για να προσευχηθεί. Όπως σημειώνει ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης: «Επήρε δε τρεις μόνους Αποστόλους, ως προκρίτους και υπερέχοντας. Ο μεν γαρ Πέτρος επροκρίθη, επειδή ηγάπα πολλά τον Χριστόν. Ο δε Ιωάννης, επειδή ηγαπάτο από τον Χριστόν. Ο δε Ιάκωβος, επειδή εδύνετο να πίη το ποτήριον του θανάτου, το οποίον και ο Κύριος έπιεν».

Οι τρεις μαθητές Του, όπως ήταν κουρασμένοι από τη δύσκολη ανάβαση στο Θαβώρ και ενώ κάθισαν να ξεκουραστούν, έπεσαν σε βαθύ ύπνο. Όταν, ξύπνησαν, αντίκρισαν απροσδόκητο και εξαίσιο θέαμα. Το πρόσωπο του Κυρίου άστραφτε σαν τον ήλιο, και τα φορέματα Του ήταν λευκά σαν το φως. Τον περιστοίχιζαν δε και συνομιλούσαν μαζί Του δυο άνδρες, ο Μωϋσής (βλέπε 4 Σεπτεμβρίου) και ο Ηλίας (βλέπε 20 Ιουλίου). Γράφει χαρακτηριστικά ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης: «Έφερε δε εις το μέσον τους τον Μωυσήν και τον Ηλίαν, διά να διορθώση τας σφαλεράς υποψίας, οπού είχον οι πολλοί περί αυτού. Καθότι, άλλοι μεν έλεγον τον Κύριον, πως είναι ο Ηλίας. Άλλοι δε, πως είναι ο Ιερεμίας. Διά τούτο λοιπόν επαράστησεν εις το Θαβώρ τους πρώτους και κορυφαίους Προφήτας, διά να γνωρίσουν οι μαθηταί, και διά των μαθητών όλοι οι άνθρωποι, πόση διαφορά είναι αναμεταξύ του Χριστού, και των Προφητών. Ο μεν γαρ Χριστός, είναι Δεσπότης. Οι δε Προφήται, είναι δούλοι. Και ίνα μάθουν, ότι ο Κύριος έχει την εξουσίαν του θανάτου και της ζωής. Διά τούτο, από μεν τους αποθαμένους, έφερε τον Μωυσήν. Από δε τους ζωντανούς, έφερε τον Ηλίαν».

Αφού οι μαθητές συνήλθαν κάπως από την έκπληξη, ο πάντα ενθουσιώδης, Πέτρος, θέλοντας να διατηρηθεί αυτή η αγία μέθη που προκαλούσε η ακτινοβολία του Κυρίου, ικετευτικά είπε να στήσουν τρεις σκηνές. Μια για τον Κύριο, μια για το Μωϋσή και μια για τον Ηλία. Πριν προλάβει, όμως, να τελειώσει τη φράση του, ήλθε σύννεφο που τους σκέπασε και μέσα απ’ αυτό ακούστηκε φωνή που έλεγε: «Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε» (Λουκά, θ’ 28-36). Δηλαδή, Αυτός είναι ο Υιός μου ο αγαπητός, που τον έστειλα για να σωθεί ο κόσμος. Αυτόν να ακούτε.

Οφείλουμε, λοιπόν, και εμείς όχι μόνο να Τον ακούμε, αλλά και να Τον υπακούμε. Σε οποιοδήποτε δρόμο μας φέρει, είμαστε υποχρεωμένοι να πειθαρχούμε.

Έθιμα της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος, ως σπουδαία δεσποτική εορτή, αποτελεί εξαίρεση

εθιμικά καθιερωμένης ιχθυοφαγίας, μέσα στην σύντομη αλλά αυστηρή νηστεία του Δεκαπενταύγουστου.

Σε πολλούς τόπους πιστεύουν ότι την παραμονή το βράδυ, κάποια ώρα, ανοίγουν ξαφνικά οι ουρανοί και φαίνεται το «άγιο φως», σε όσους είχαν την υπομονή και την πίστη να ξαγρυπνήσουν. Ανήμερα δε, προσφέρουν στους ναούς τα πρώτα σταφύλια της χρονιάς, για να ευλογηθούν από τον ιερέα μετά την θεία λειτουργία, και να διανεμηθούν ως ευλογία στους πιστούς. Σε ορισμένους μάλιστα τόπους προσφέρουν στον ναό το πρώτο λάδι της χρονιάς, για να ευλογηθεί, ώστε η ευλογία να επεκταθεί και στην υπόλοιπη παραγωγή.

Πρόκειται για το αρχαίο έθιμο των απαρχών, της προσφοράς δηλαδή των πρώτων καρπών στον Θεό, μια μορφή αναίμακτης τελετουργικής θυσιαστικής προσφοράς, που πέρασε και στον χριστιανισμό. Ο λαϊκός άνθρωπος, προσκομίζοντας για ευλογία τις απαρχές των καρπών και των γεννημάτων του, αναθέτει ουσιαστικά την ελπίδα της επιβίωσής του στον Θεό, από τον οποίο ζητά ευλαβικά να συνεργήσει, για να επιτύχει η σοδειά, από την οποία εξαρτάται και η επιβίωση ολόκληρης της παραδοσιακής κοινότητας.

Ήδη στους Αποστολικούς Κανόνες επιτρέπεται η προσαγωγή στον ναό σταφυλιών, όχι όμως και άλλων οπωρικών, ενώ ο Θεόδωρος Βαλσαμών, ερμηνεύοντας τον Δ΄ Κανόνα των Αγίων Αποστόλων, ερμηνεύει την εξαίρεση αυτή των σταφυλιών από το ότι το κρασί, που προέρχεται από αυτά, χρησιμοποιείται για την παρασκευή της θείας κοινωνίας.

Έτσι, τα ευλογημένα σταφύλια μοιράζονται και τρώγονται μαζί με το αντίδωρο στην Λέσβο, ενώ στον Μοσχοπόταμο της Πιερίας άφηναν το πρώτο τσαμπί του τρύγου σε κάποιο εικόνισμα του ναού, για να πάει καλά η σοδειά. Δεν πρέπει εξ άλλου να ξεχνούμε ότι στην Μεταμόρφωση του Σωτήρος είναι αφιερωμένοι οι ναοί των μεγαλύτερων και επιβλητικότερων ελληνικών φρουρίων, γεγονός που δείχνει την σημασία, θρησκευτική και εθνικά αναγεννητική, που ο λαός μας ανέκαθεν έδινε στην μεγάλη αυτή εορτή. Και φυσικά, ως σπουδαία εορτή είναι και εθιμικά καθιερωμένη αργία, η παραβίαση της οποίας, από κάποιους ασεβείς και φιλάργυρους, επέφερε την άμεση θεϊκή τιμωρία, σύμφωνα με τις παραδόσεις του ελληνικού λαού, για παραδειγματισμό και των υπολοίπων.